

MANIFESTĂRILE ȘTIINȚIFICE ALE INSTITUTULUI „BUCOVINA” AL ACADEMIEI ROMÂNE DIN ANUL 2021

OVIDIU BĂȚĂ

Institutul „Bucovina”, Rădăuți
E-mail: bataovidiu@yahoo.com

The Scientific Events of the “Bukovina” Institute of the Romanian Academy in 2021

*(Abstract)**

In 2021, the “Bukovina” Institute of the Romanian Academy organized the 29th annual session of scientific papers and communications, respectively the International Scientific Conference “Bukovina and the Bukovinians in History. 150 Years since the Putna Celebration”. Researchers, university professors, museographers, writers, from Germany (Augsburg), Moldova (Kishinev), Poland (Zielona Góra), Ukraine (Chernivtsi, Kiev) and Romania (Bucharest, Iasi, Suceava, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc, Sucevita, Ipotești-Botoșani) presented 41 scientific papers that approached a wide range of topics, most of them related to Bukovina, many of which contain new scientific information.

Keywords: Bukovina, scientific communications, papers.

În anul 2021, Institutul „Bucovina” din Rădăuți al Academiei Române a organizat Conferința științifică internațională „Bucovina și bucovinenii în istorie. 150 de ani de la Serbarea de la Putna”. Desfășurată în zilele de 7 și 8 octombrie 2021, manifestarea reprezintă cea de a XXIX-a sesiune anuală de referate și comunicări științifice a instituției academice din Rădăuți.

La lucrările conferinței, desfășurată în format mixt (on-site și online pe google meet), s-au înscris cu comunicări cercetători, cadre didactice universitare, muzeografi, scriitori, profesori din învățământul preuniversitar, preoți pasionați de istoria și cultura Bucovinei. Cele 41 de comunicări au fost susținute de conferențieri din România (București, Iași, Suceava, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc, Sucevița, Ipotești-Botoșani), Germania (Bukowina-Institut din Augsburg), Republica Moldova (Chișinău), Polonia (Zielona Góra) și Ucraina (Cernăuți, Kiev).

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

În deschiderea conferinței au adresat mesaje de salut participanților la manifestarea științifică dr. Marian Olaru, directorul Institutului „Bucovina” al Academiei Române, și dr. Ștefan Purici, prorector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava.

După deschiderea oficială, prima parte a conferinței (moderator Marian Olaru) a fost dedicată împlinirii a 150 de ani de la Serbarea de la Putna, manifestare desfășurată în 15 august 1871 sub motto-ul: „Uniți în cugete, uniți în Dumnezeu”. Comunicări pe această temă au fost prezentate de: – dr. Liviu Papuc, Iași: „Serbarea de la Putna, 1871 – vârf de lance al congreselor studențești”; – drd. Simona-Teodora Adamovici (Ienache), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Marea Serbare Națională de la Putna din 1871 – consemnări în manuscrise inedite aflate în colecțiile «Fond Bucovina», Biblioteca Bucovinei «I. G. Sbiera»”; – dr. George-Liviu Maha, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, „Contextul economic regional al manifestărilor de la Putna din 1871”; – dr. Elena Pintilei, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, Suceava, „Ion G. Sbiera – reprezentant al Academiei Române la Serbarea de la Putna din 1871”; – drd. Gabriel Chiraș, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, „Guvernul conservator Lascăr Catargiu și Serbarea de la Putna din 1871. Ziarul «Pressa» și atitudinea executivului față de manifestarea din Bucovina”; – dr. Ion Filipciuc, Câmpulung Moldovenesc, „Serbarea de la Putna și Războiul franco-prusian (1870–1871)”; – dr. Rodica Jugrin, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, „Nicolae Iorga – 150 de ani de la naștere”. Comunicările au fost urmate de dezbateri.

Lucrările conferinței au continuat cu prezentarea de comunicări științifice referitoare la Bucovina, grupate tematic în funcție de diversitatea subiectelor abordate. Au susținut comunicări: – dr. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, „Ecouri în presa germană din Bucovina la împlinirea a 400 de ani de la trecerea în neființă a voievodului Ștefan cel Mare (1904)”; – dr. Mircea A. Diaconu, prorector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Fondul Bisericesc gr.-or. din Bucovina. Câteva nedumeriri”; – dr. Justinian-Remus Cojocar, preot, Suceava, „Congresul bisericesc ortodox din Bucovina din 1882 – documente inedite”; – Ilie Molea, preot, Sucevița, „Iraclie Porumbescu – ctitor de cultură și spiritualitate bucovineană”; – dr. Bogdan-Petru Niculică, Muzeul Național al Bucovinei, Suceava, „Johann Christian Dressler și istoria veche a satului Ilișești”. Comunicările, moderate de Rodica Jugrin, au fost urmate de dezbateri.

În după-amiaza zilei de 7 octombrie, lucrările conferinței au continuat cu prezentarea comunicărilor susținute de: – dr. Ligia-Maria Fodor, Academia de Poliție „Al. I. Cuza”, Facultatea de Arhivistică, București, „Domeniul Rădăuți în documente austriece (1883)”; – Elena Lungoci, profesor de istorie, Mitocul Dragomirnei, Suceava, „«Gazeta Bucovinei» și lupta națională a românilor la sfârșitul secolului al XIX-lea”; – dr. Ovidiu Bătă, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, „Rețeaua rutieră a Districtului cameral Bucovina (1775–1914)”; – dr. Harieta Mareci-Sabol, Institutul „Bucovina”, Rădăuți/Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, „«Instituția îndurării și a iubirii aproapelui». Crâmpie din istoria Institutului de boli mintale din

Cernăuți”; – Magdalena Pokrzyńska, Universitatea din Zielona Góra, Polonia, „The Bukovina Science Festival: Education Outside the Walls of the Academy”. Cele cinci comunicări au fost urmate de dezbateri și concluzii moderate de Harieta Sabol.

Prima zi a manifestării s-a încheiat cu prezentarea comunicărilor susținute de: – dr. Alexandru-Ovidiu Vintilă, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” Suceava: „Centenar Ion Negoițescu. Criticul dionisiac al Cercului Literar de la Sibiu”; – dr. Serghei Hakman, Centrul regional de pregătire continuă și perfecționare a funcționarilor publici, Cernăuți, „Bucovina în politica guvernelor sovietice, rus, ucrainean și maghiar în primăvara anului 1919: între interesele naționale și geopolitice”; – drd. Alexandrina Cruceanu, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Structura etno-lingvistică și confesională a populației Bucovinei în perioada interbelică (1918–1940)”; – Viorica Cazac, Lucia Adascalita, Jana Cîrja, Elena Ursu, Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și Poligrafie, „Cămașa tradițională din Bucovina – inspirație și interpretare”; – dr. Cristian-Alexandru Boghian, Institutul Bucovina”, Rădăuți, „Interviuri cu locuitorii caselor tradiționale din Bucovina: extrase și considerații” (moderator: Marian Olaru).

Vineri, 8 octombrie, lucrările Conferinței științifice internaționale „Bucovina și bucovinenii în istorie. 150 de ani de la Serbarea de la Putna” au continuat în același format (on site și online). Comunicările au fost împărțite în patru paneluri.

În prima parte a zilei au susținut comunicări: – dr. Marian Olaru, Institutul „Bucovina” Rădăuți, „Structuri ale cotidianului în Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea”; – dr. Anna Skoreyko, Universitatea Națională „Iurii Fedkovych”, director al Centrului științific de cercetări bucovinene al Universității Naționale „Iurii Fedkovych” din Cernăuți, „«Războiul confesional bucovinean»: victorie fără biruitori”; – dr. Volodymyr Fisanov, Catedra de Informație Internațională a Universității Naționale „Iurii Fedkovych” din Cernăuți, „Polisemia multiculturală a Cernăuțului în procesul interacțiunii etnopolitice în secolul al XX-lea”; – dr. Serghei Troian, Catedra de Relații Internaționale, Informații și Studii regionale a Universității Naționale de Aviație din Kiev, „Fedir Vovk – fondator al relațiilor științifice ucraineano-române”; – dr. Olexandr Dobrzhansky, decan al Facultății de Istorie, Științe Politice și Relații Internaționale a Universității Naționale „Iurii Fedkovych” din Cernăuți, „Activitatea politică și socială/obștească a lui Ierotei Pihuliak” (moderator: Marian Olaru). În cadrul celui de-al doilea panel, programul a continuat cu: – dr. Ștefan Purici, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, „Despre Homo Bucovinensis – dificultățile terminologice ale unui demers istoriografic”; – dr. Mihai-Ștefan Ceaușu, Institutul „A. D. Xenopol”, Iași, „Universitatea din Cernăuți: de la modelul cultural german, la cel românesc, de sorginte franceză”; – dr. Constantin Ungureanu, Muzeul Național al Bucovinei, Suceava, „Contribuția societăților culturale la afirmarea învățământului în limba română din Bucovina”; – drd. Luminița Cășuneanu, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Autori de memorii și jurnale în Bucovina. Leca Morariu”; – drd. Elena Pascaniuc, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, „Voievodul Ștefan cel Mare în legendă” (moderator: Ștefan Purici).

În după-amiaza zilei de 8 octombrie 2021, în cadrul ultimelor două paneluri, au susținut comunicări: – Ala Sainenco, Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu” – Memorialul Ipotesti, Botoșani, „Biblioteca parohiei Călineștii-lui-Cuparencu: cât a mai rămas din ea?”; – dr. Marin Gherman, Institutul de Studii Politice și Capital Social din Cernăuți, redactor-șef al Centrului Media BucPress din Cernăuți, „Mihai Eminescu – simbol identitar al românilor din regiunea Cernăuți (perspectivă sociologică)”; – dr. Nataliya Nechayeva-Yuriyuk, Catedra de științe politice și administrație publică a Universității Naționale „Iurii Fedkovych” din Cernăuți, „Transformările identității civice ale bucovinenilor: experiența secolului XX”; – dr. Gheorghe Onișoru, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava / Academia Română, I.N.S.T. București, „Prima fază a rezistenței armate anticomuniste din Bucovina (1944–1946)” (moderator: Rodica Jugrin); – dr. Alis Niculică, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” Suceava, „De la Reuniunea Muzical-Dramatică la Ansamblul Artistic „Ciprian Porumbescu”. 1946–1952: primii ani postbelici de reorganizare pe baze noi, proletare, a activității cultural-artistice din Suceava”; – dr. Radu-Florian Bruja, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Personalități «în oglindă»: Maximilian Hacman versus Traian Brăileanu”; – dr. Ion Lihaciu, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, „Aspecte privitoare la istoricul cărții germane din Bucovina”; – Alexander Weidle, M. Ed., Bukowina-Institut, Augsburg, Germania, „«Germanii bucovineni». Constituirea comunităților germanilor bucovineni după «strămutare». «Asociația germanilor bucovineni» – actant etnopolitic”; – dr. Carol-Alexandru Mohr, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, „Noi tendințe în analiza sincronică și diacronică a minorității germane din Bucovina” (moderator: Ovidiu Bătă).

Comunicările susținute în cea de a doua zi a Conferinței științifice internaționale „Bucovina și bucovinenii în istorie. 150 de ani de la Serbarea de la Putna” au fost urmate de luări de cuvânt, dezbateri și concluzii.

Rezumatele comunicărilor științifice prezentate au fost traduse și prezentate în limbile de comunicare ale conferinței de Ștefănița-Mihaela Ungureanu și Carol Mohr (în și din germană și engleză), Ștefan Purici și Serghei Hakman (în și din ucraineană).

În cadrul semnalului editorial de la încheierea lucrărilor conferinței au fost prezentate de noi apariții (periodice, cărți) referitoare la Bucovina: „Analele Bucovinei”, Rădăuți – București, anul XXVIII, nr. 1 (56), 2021, 374 p. (Rodica Jugrin); „Analele Bucovinei”, Rădăuți – București, anul XXVIII, nr. 2 (57), 2021, 356 p. (Ovidiu Bătă); Gaëlle Fischer, *Resettlers and Survivors. Bukovina and the Politics of Belonging in West Germany and Israel, 1945–1989*, New York – Oxford, Berghahn Books, 2020 (Ștefan Purici); I. E. Torouțiu, *Ani de ucenicie. Proze și publicistică (1908–1921)*, ediție îngrijită de Liviu Papuc, Iași, Editura Convorbiri Literare, 2021 (Liviu Papuc); Ștefan Străjeri, *Istoria românilor canadieni 1890–2020*, București, Editura Anamarol, 2020 (Marian Olaru); Marian Olaru, *Bucovinenii împotriva comunismului. Cazul avocatului Pantelimon Chirilă*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2020 (Rodica Jugrin); Dragoș Olaru, *Mesaje*

din trecut (Istoria ca lumină, speranță și leac) Articole. Studii. Memorii, Cernăuți, Editura Druk Art, 2020 (Marian Olaru); Marian Olaru, Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Cristian-Alexandru Boghian, *Case tradiționale din Bucovina*, Suceava, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2020 (Cristian-Alexandru Boghian).

În anul 2021, cercetătorii de la Institutul „Bucovina” și-au prezentat rezultatele cercetărilor prin susținerea de comunicări și în cadrul unor manifestări științifice organizate de alte instituții din țară și străinătate: – Sesiunea științifică *Alma Mater Sucevensis*, organizată de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, ediția a XXI-a, Suceava, 5 martie 2021; – Conferința științifică internațională „Patrimoniu cultural: cercetare, valorificare, promovare”, organizată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Institutul Patrimoniului Cultural, Ediția a XIII-a, Chișinău, Republica Moldova, 27–28 mai 2021 (Marian Olaru, Rodica Jugrin, Elena Pascaniuc, Harieta Mareci, Carol Mohr, Cristian-Alexandru Boghian); – Colocviul științific internațional dedicat Serbării de la Putna, sesiune de referate și comunicări organizată de Memorialul Ipotești – Centrul de Studii „Mihai Eminescu”, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, Ipotești, jud. Botoșani, 15 august 2021 (Marian Olaru); – Conferința francofonă interdisciplinară internațională „Migrations & Minorities”, organizată de Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați sub patronajul Parlamentului European, 14–16 octombrie 2021 (Harieta Mareci, Ștefan Purici); – Conferința științifică internațională „Istoricul Nicolae Iorga. 150 de ani de la naștere”, organizată de Institutul de Istorie, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, ICR „Mihai Eminescu” din Chișinău, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 13 mai 2021 (Ștefan Purici); – Conferința internațională „Religion and Politics Religion in the Context of Epochal Change”, Varșovia, 25 noiembrie 2021 (Harieta Mareci); – Simpozionul „Bucovina – File de istorie”, organizat de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Muzeul Național al Bucovinei, Ediția a XXIII-a, Secțiunea Istorie Modernă și Contemporană, Suceava, 26 noiembrie 2021.